

PŘIPOMÍNKY SVAZKU OBCÍ KŘIVOKLÁTSKA K MATERIÁLU S NÁZVEM:

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“)

Obecně k návrhu:

Navrhovaná novela zákona č.114/1992 sb. o ochraně přírody a krajiny (dále jen zákon), která je nyní předložena do vnějšího připomínkovacího řízení absentuje především v otázce posílení postavení místních samospráv v rámci rozhodování v jejich území. Návrh novely zákona neprošel žádným dialogem mezi samosprávami a resortem.

Velkou novelou zákona v roce 2017 byly obce prakticky úmyslně deeliminovány v mnoha ohledech, zejména při vydávání podzákoných předpisů.

1. Připomínka k novelizačnímu bodu 1. - § 15 odst. 4

Novelizované ustanovení považujeme za nedostatečné, s nejasně definovanými právními pojmy, neboť se jedná pouze o novelizaci jednoho odstavce, bez nastavení dalších konkrétních práv a povinností dotčených stran. Toto ustanovení dává Správám NP, potažmo MŽP, do rukou neomezenou moc nad územím tím, že obsahuje nejasné, právně nedefinované pojmy, které se použitím různých metodik v čase mění.

V této souvislosti je třeba zdůraznit, že zásadní dokumenty ochrany přírody nejsou přijímány na základě skutečně zjištěného stavu věci a nejsou soudně přezkoumatelné, čímž je porušeno právo občanů a místních samospráv na spravedlivý proces.

Je nezbytné, aby samotná Správa NP byla reálně pod větší zpětnou vazbou samospráv daného území. Všechny důležité problémy spojené s existencí NP, resp. i dalších chráněných území musí tak či tak řešit obce, případně krajské samosprávy (požární zabezpečení a zásahy, návštěvnost, odpady, infrastrukturu, veřejnou dopravu, parkoviště, apod). Orgánem ochrany obyvatelstva je samospráva a s ohledem na požární bezpečnost vyplývá správcům území zákonná povinnost i ve vztahu k lesu. Odpovědnost za požáry mají tedy obce, nikoli Správa NP. Je proto nezbytné posílit postavení obcí, a to formou zákonných ustanovení.

Ústavní základ spočívá v zaručeném právu obce na samosprávu, v článku 101 odst. 4 Ústavy, podle něhož může stát zasahovat do činnosti územních samosprávných celků, jen vyžaduje-li to ochrana zákona a jen způsobem stanoveným zákonem. Dle platného znění zákona je tak činěno na základě opatření obecné povahy, které je ale nepřezkoumatelné! Je nezbytné, aby dokumenty NP umožňovaly uplatnění opravných prostředků.

Navrhujeme: Novela by měla být vrácena MŽP s cílem zahájit dialog se všemi samosprávami všech národních parků jako celku, posílit postavení samospráv, umožnit

možnost přezkumu rozhodnutí NP a žádáme vládu ČR, aby se usnesla na základních principech, na kterých má právní úprava být založena, tedy definovat cíle ochrany, tak, aby byly kontrolovatelné a bylo možné stanovit odpovědnost státní správy

Tato připomínka je zásadní.

2. Připomínka k novelizačnímu bodu 1. - § 15e – vyhlášení Národního parku Křivoklátsko

Území Křivoklátska nesplňuje požadavky kladené na území národních parků, tak jak je definuje zákon. Jedná se především o požadavek na „převažující výskyt přirozených nebo člověkem málo pozměněných ekosystémů“, odstavec 1, § 15.

Nesplnění požadavku je potvrzováno i Závěrečnou zprávou z hodnocení dopadů a regulace, MŽP 2024 (dále RIA), která na straně 42-43 doslovně uvádí: „*při vzniku NP se počítá s cca 15 % území, které bude v režimu, kde je cílem zachovat a umožnit nerušený průběh přírodních procesů. Zbývajících cca 85 % území NP bude zařazeno do zóny soustředěné péče o přírodu. V případě vzniku NP Křivoklátsko bude tedy na významné části jeho území probíhat dlouhodobý management lesních ekosystémů, který bude přinášet i nadále a dlouhodobě finanční zisk z těchto činností (tj. zejména z prodeje dříví) a stejně tak nabídka prací a činností s tím spojených zůstane obdobná jako nyní.*“

Záměr na vyhlášení Národního parku Křivoklátsko stejně jako všechny doprovodné dokumenty vykazuje další procesní vady, zcela například postrádá komplexní vyhodnocení předmětného území. Odborné námitky stávajících hospodářských správců nebyly odborně vyhodnoceny. Námitky místních samospráv sice dle správního řádu formálně vypořádány byly, nicméně nedošlo k zodpovězením a odbornému zodpovězení otázky vhodnosti způsobu ochrany formou národního parku pro oblast Křivoklátska, což mnoho obcí povede k podání správních žalob jako opravných prostředků. Proti vyhlášení se rovněž staví výrazná většina obyvatel v regionu.

Navrhujeme: V kontextu všech těchto informací navrhujeme vypustit odstavec § 15e a v souladu s RIA využít Variantu 0 (strana 25) a zachovat současný stav velkoplošné ochrany přírody formou CHKO.

Tato připomínka je zásadní.

3. Připomínka k novelizačnímu bodu 6. - § 16e

Požadujeme do § 16e doplnit nový odst. 3 ve znění:

„*Místem vyhrazeným orgánem ochrany přírody pro splouvání je na území Národního parku Křivoklátsko významný vodní tok Berounka.*“

Odůvodnění: Rekreační splouvání řeky Berounky je třeba vnímat jako kulturní fenomén

přesahující region Křivoklátska. Její splouvání nemá být závislé na vydání či nevydání opatření obecné povahy, ale má být součástí Bližších ochranných podmínek Národního parku Křivoklátsko v zákoně.

Požadujeme do § 16e doplnit nový odst. 4 ve znění:

„Místem vyhrazeným orgánem ochrany přírody pro rekreační cyklistiku na území Národního parku Křivoklátsko jsou všechny účelové komunikace v zóně soustředěné péče a v zóně kulturní krajiny.“

Odůvodnění: Rekreační cyklistiku je v kontextu Středních a Západních Čech třeba vnímat jako sportovně-kulturní fenomén přesahující region Křivoklátska. S ohledem na plánované zařazení 85 % NP do zóny soustředěné péče (RIA, stránky 42-43), kde bude probíhat dlouhodobý management lesních ekosystémů, není důvod neumožnit rovněž cyklistické využití účelových komunikací (lesních cest), které bude nutné udržovat pro potřeby dlouhodobého lesního managementu. Jejich využívání širokou veřejností nemá být závislé na vydání či nevydání opatření obecné povahy, ale má být součástí Bližších ochranných podmínek Národního parku Křivoklátsko.

Tato připomínka je zásadní.

4. Připomínka k novelizačnímu bodu 5. - § 16 odst. 3

S tímto ustanovením nesouhlasíme, neboť může být zneužito a v konečném důsledku ztížit život obyvatel v NP, a to bez opodstatněné potřeby. Dle zkušeností načerpaných od představitelů samospráv v NP vše plně funguje v režimu ustanovení § 16 odst.2 písm. l). Není potřeba další administrativu s osvědčením.

Pracovníci Správy NP i Policie ČR mají možnost vozidlo kontrolovat při vlastním porušení odstavce l) zákona a není žádná naléhavá potřeba k novelizování předmětného ustanovení. K tomuto ustanovení se vážou i změny právní úpravy v části přestupků a sankcí za přestupky. Sankce jsou nevyvážené a jejich důsledkem je penalizace obyvatel NP. Dle § 87 se dále zavádí, že ke spáchání tohoto přestupku nebude potřeba zjišťovat zavinění!

Navrhujeme: Celé ustanovení včetně vlastního přestupku a sankčních ustanovení dle § 87 je neopodstatněné a žádáme jeho vyjmutí či reálnou a nediskriminační úpravu.

Tato připomínka je zásadní.

5. Připomínka k novelizačnímu bodu 8. - § 18 odst. 5

Toto ustanovením akceptujeme, ovšem s výhradou, že novelizace § 18 je jako celek nedostatečná. Právní forma vyhlášení zón ochrany se provádí formou vyhlášky, tedy občané nemohou uplatnit soudní přezkum. Je to právě zonace, která má potenciál

zasáhnout práva a právem chráněná práva zásadním způsobem.

Tato připomínka je zásadní.

6. Připomínka k novelizačnímu bodu 9. - § 20 odst. 4

Nově navrhovaná úprava § 20 odst. 4, týkající se Rady NP je velmi nedostatečná. Zákon neřeší členství v radě NP ve vztahu k členům uvedeným odst. 1 dle věty druhé, čímž vzniká prostor k možnému střetu zájmů. Za stávající situace je zcela běžné, že v radě NP je velká část členů z řad zaměstnanců či je v ekonomickém závislém vztahu k resortu ŽP (MŽP, Správě NP, apod). Rady NP jsou formalistické a nedostatečné a jejich rozhodnutí jsou soudně nepřezkoumatelná, a to včetně zásadních dokumentů ochrany přírody, které Rada NP přijímá. V případě nedohody Rady rozhoduje bez opravného prostředku ministr životního prostředí.

Formulace novelizujícího odstavce 4 nebyla žádným způsobem se samosprávami konzultována, projednávána ani odsouhlasena.

V současné době otázku hlasování a počet hlasů, kterými jsou přijímána usnesení, stanoví jednací a organizační řády Rad NP. Zásadní dokumenty ochrany přírody jsou nyní přijímány nadpoloviční většinou všech členů, navrhovaná úprava uvádí, že k odhlasování je potřeba nadpoloviční většina všech přítomných. Tedy návrh na zlepšení je zhoršení současné situace, kdy tyto otázky se upravují vnitřními dokumenty Rady NP. Právní úprava Rady NP musí být propracovaná, tzn že z ní musí vyplývat, jak bude svolávána, jaké podklady musí Správa připravit a v jakém časovém předstihu, usnášeníschopnost Rady apod. Tyto podklady musí být přezkoumatelné, proto musí být připraveny vždy jako celek.

Navrhujeme: Rady NP budou složeny pouze se zástupců obcí, krajů, HZS a Horské služby či jiných činitelů, které je možno definovat zákonem.

Není žádný důvod, aby v Radách NP byli zastoupeny další osoby a vědci, kteří nemají žádnou odpovědnost za dané území a jejich nominování do Rady není definováno zákonem, tak jak je tomu u členství v radě NP dle odst. 1 dle věty první. V zákoně by mělo být přesně definováno kvórum a proces nedohody členů Rady jiný než pouhé postoupení neshodného dokumentu k rozhodnutí ministři ŽP. Zástupci obcí jsou představitelé místních samospráv, jsou voleni občany daného území a také vůči nim mají odpovědnost za výkon své funkce.

Všechny zásadní dokumenty ochrany přírody mají svůj vliv na životy občanů. To platí o klidových územích, zonaci, zásadách péče, návštěvnickém řádu. Ty všechny by měla schvalovat Rada NP. V zákoně by mělo být určité vymezení těchto předpisů a nástrojů na jejich dodržování, proces jejich tvorby, schvalování, vydávání, kdy by bylo právně žádoucí postupovat v souladu s obvyklými postupy ve veřejné správě, tedy je vydávat ve správním řízení s příslušnými kontrolními a odvolacími postupy. Zákon o ochraně přírody a krajiny je ve vztahu ke správnímu řádu lex specialis derogat legi generali.

Tedy je nutné novelizovat po provedení analýzy § 17, §18, §18a a § 38a ZOPK.

K existenci vědecké části Rady NP uvádíme, že Správa NP by měla být natolik erudovaná,

že je schopna předložit dokument vědecky podložený a obhajitelný. Pokud potřebuje vědeckou analýzu, může si zadat její zpracování v rámci běžného smluvního vztahu, kdy poskytovatel odborného názoru bude odpovídat za jeho obsah.

Tato připomínka je zásadní.

7. Připomínka k novelizačnímu bodu 13. - § 63 odst. 6

S tímto ustanovením nesouhlasíme, neboť navrhovaný stav umožní správcům území neprovádět řádnou údržbu cest, k čemuž již dochází např. v NP ČS, kde jsou úseky "označeny" s výraznými výstrahami "pozor vysoké nebezpečí pádu stromů ...", touto právní úpravou se tento stav zlegalizuje a nadále bude zákonný souhlas k další ne údržbě cest, a to včetně udržování příjezdových cest pro požární jednotky.

Zcela zde abscentuje provázanost s lesním zákonem a s občanským zákoníkem. Tato právní úprava v návrhu zákona chybí.

Zákon zakazuje několik činností (táboření, nocování, chození mimo značené cesty v klidových územích atp.), ale předpokládá, že správce území – orgán ochrany přírody využije zákonnou možnost určit místa (jako § 16a odst. 1 písm. c), § 16 odst. 2, § 17 odst. 2, § 29 a § 37 odst. 3 písm. a) a d). V praxi tak ale orgán ochrany nečiní. Na tuto praxi musí novela reagovat.

Navrhujeme: Nastavení konkrétních povinností Správy NP ve vztahu k provádění údržby na všech cestách v NP a jejich přístupnosti, systematicky dle jednotlivých zón a ve vztahu k požární bezpečnosti,

Provázat zákon s lesním zákonem (zák. č. 289/1995 Sb.) a s občanským zákoníkem (zák. č. 89/2012 Sb.) ve vztahu k nastavení odpovědnosti správce území za porušení povinností při (ne)údržbě cest v NP

Zakotvit do zákona povinnost Správy NP určit místa v NP (výjimky ze zákazu), kde jsou zakázané činnosti povoleny – formou právního aktu.

Tato připomínka je zásadní.

8. Připomínka k novelizačnímu bodu 14–25. - § 78 § 87 § 88 příloha 5 k zákonu

S novelizací uvedených ustanovení nesouhlasíme.

Odmítli jsme všechny hmotně právní ustanovení a v této souvislosti odmítáme i tato ustanovení procesní, která jsou na ně navázána.

9. Obecná připomínka k zákonu – požární bezpečnost

Nutno jednoznačně stanovit do legislativy povinnost Správ NP, aby činily preventivní

opatření, a to ve všech aspektech jejich činnosti a k tomu, musí být v zákoně stanoven podrobný postup, aby Správy nemohly být zbaveny této povinnosti.

V návrhu novely nejsou žádné postupy, které by přinesly zlepšení v otázce bezpečnosti, zejména protipožární.

V zákoně není zásadně řešeno požární nebezpečí z hlediska prevence i zásahu. Stále může přetrvávat nebezpečné uplatňování vyššího veřejného zájmu, tj. zájmů ochrany přírody nad požárním či jiným nebezpečím, a to i po událostech v NP ČŠ v létě 2022.

Navrhujeme: Zakotvit v zák. č. 114/1992 Sb. konkrétní povinnosti správce území v oblasti požární prevence a bezpečnosti, systematicky dle jednotlivých zón, především v bezzásahových či postižených lesích. Na to navazuje úprava zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně.

Tato připomínka je zásadní.

10. Obecná připomínka k zákonu

V novele zákona nejsou nijak řešeny bezpoplatkové lovy v NP. MŽP upravuje výkon práva myslivosti v NP Metodickou instrukcí č. 5/2011 k managementu volně žijících živočichů, kteří jsou zvěří (péče o zvěř a myslivost) na území národních parků (dále jen směrnice). Jedná se o dokument vyhlášený ve Věstníku MŽP, kdy stávající platná směrnice je 13 let stará a nereaguje na aktuálně řešenou problematiku bezpoplatkových lovů.

Navrhujeme: Upřesnění provádění myslivosti, a především pravidel pro bezpoplatkové lovy na území NP v zákoně.

Tato připomínka je zásadní.

Závěr:

Žádáme vládu ČR, aby tuto novelu vrátila resortu MŽP k přepracování, a tím zároveň iniciovala hloubkovou revizi právní úpravy NP ve smyslu výše uvedených připomínek, především pak s ohledem na posílení postavení místních samospráv a v otázkách bezpečnosti, zejména požární.